

Høringsnotat fra Likestillingscenteret om forskrifter til nytt Likestillings- og diskrimineringsombud

Likestillingscenteret viser til høringsnotat fra departementet og oversender med dette vårt hørings svar til forskrifter til nytt Likestillings- og diskrimineringsombud.

Likestillingscenteret har først og fremst konsentrert sin høringsuttalelse om §1 Mandatet. Mandatet hjemler det arbeidet Likestillingscenteret tradisjonelt har ivarett; pådriverarbeid, forumfunksjon, kunnskapsinnhenting og –systematisering samt samarbeid med andre likestillingsaktører. Utover §1 Mandatet uttaler Likestillingscenteret seg om § 8 som omhandler Ombudets økonomiske rammebetingelser og mulighet for inntjening.

Likestillingscenterets hørings svar er bygd opp slik at regjeringens forslag er nedtegnet først, så følger Likestillingscenterets kommentarer og deretter våre alternative forslag til endringer.

1. Generelt om forskriftene, prinsipielle synspunkter

Likestillingscenteret mener at forskriftene sammen med lovverk og økonomiske rammebetingelser først og fremst skal sikre rammer for Likestillings- og diskrimineringsombudets (heretter: Ombudets) virkeområde. Forskriftene må bidra til å sikre en ramme for Ombudets handlingsrom. Forskriftene bør ikke legge føringer for Ombudets valg av metoder og virkemiddelbruk, og således virke innskrenkende på virksomheten. Samtidig bør forskriftene være uttømmende slik at det ikke kan stilles tvil om legitimiteten i de områder Ombudet ser behov for å gå inn i.

Likestillingscenteret mener at forskriftene og primært forskriftenes §1 Mandatet ikke skal være virkemiddel-/oppgaveorientert, men derimot mål- og virkeområdeorientert. Ombudets selvstendige og uavhengige rolle må tydelig komme fram. Ombudets valg av virkemiddelbruk må ligge innenfor rammen av Ombudets egne prioriteringer.

Det ligger både i lovhåndhever- og i pådriverfunksjonen behov for avstand mellom Ombudet og aktører som myndigheter (regjeringen, Stortinget), organisasjoner i arbeidslivet, interesseorganisasjoner, etc. Dette må tydeliggjøres i Ombudets rammeverk. Forskriftene må ikke formuleres slik at de blir gjenstand for fortolkninger som skaper tvil, eller gir organisasjoner, enkeltpersoner eller andre et inntrykk av rettigheter Ombudet verken kan eller bør oppfylle.

Forskriftenes mandat med tanke på ambisjonsnivå og omfang må sees i sammenheng med økonomiske rammebetingelser. Vi minner om at det ved Statskonsults evaluering av Likestillingssenteret i 2003 ble oppsummert at Likestillingssenteret hadde et for stort og omfattende mandat sett i forhold til ressursene.

Likestillingssenteret mener at forslaget til forskrifter slik de foreligger til en viss grad gir føringer på hvordan Ombudet skal arbeide for å oppfylle sitt mandat og nå sine mål. Dette er kontrært til Ombudets selvstendige og uavhengige rolle. Likestillingssenterets endringsforslag har til hensikt å markere Ombudets selvstendighet og uavhengighet, og ikke være detaljregulerende slik vi opplever utkast til forskrifter er.

2. Om § 1 Mandatets innledning

2.1 Regjeringens forslag

§1 Mandatet for Likestillings- og diskrimineringsombudet

Ombudet skal føre tilsyn med og medvirke til at bestemmelsene nevnt i diskrimineringsombudsloven § 1 annet ledd overholdes. Videre skal ombudet arbeide for å fremme reell likestilling og likebehandling jf. diskrimineringsombudsloven § 3 første ledd. Dette innebærer følgende oppgaver:

2.2 Likestillingssenterets kommentarer

Likestillingssenteret forstår at hensikten med innledning i mandatet er å skissere en ramme for Ombudet. Likestillingssenteret støtter forslaget og formuleringene som henviser til det overordnede lovverket. Det er likevel viktig å påpeke at denne ordlyden ikke må begrense arbeidet for reell likestilling. Det bør presiseres at arbeidet til det nye organet ikke bør avgrenses til kun de temaer og områder som følger av lovbestemmelsene.

Likestillingssenteret mener at målet for arbeidet til det nye Ombudet må presiseres tydeligere. Likestillingssenteret er derfor tilfreds med uttrykket "fremme reell likestilling". Denne formuleringen tydeliggjør behovet for en bred tilnærming i arbeidet og å arbeide med underliggende strukturer som hindrer likestilling og fremmer diskriminering. Det er i denne sammenheng viktig at Ombudets mandat fullt ut gir legitimitet til å arbeide med reell likestilling (deltakelse av begge kjønn og underrepresenterte grupper på ulike samfunnsområder) og ikke kun formell likestilling (lovhåndheving som forebygger og sanksjonerer diskriminering).

I stedet for regjeringens foreslåtte formuleringer under pkt. a) Pådriverfunksjonen (se under): "...ha et kritisk blikk på offentlig, privat og frivillig sektor", foreslår Likestillingssenteret å ta inn formuleringen "på alle samfunnsområder". Denne formuleringen hentet fra Likestillingssenterets nåværende mandat, har virket uttømmende og har sikret Likestillingssenterets legitimitet på de områder man har valgt å gå inn i. Formuleringen "på alle samfunnsområder" uttrykker ingen tvil om Ombudets brede virkeområde. Likestillingssenteret mener Ombudets virkeområder er en del av rammeverket, og mener derfor det er viktig å løfte virkeområdene inn i innledningen.

Likestillingssenterets alternative forslag i 2. avnitt er den samme formuleringen som regjeringen har i 1. avnitt under kommentarer. Likestillingssenteret anser denne

presiseringen som uttrykk for de rammer mandatet bygger på, og den bør derfor legges inn i innledningen.

Siste ledd i Likestillingscenterets alternative forslag har til hensikt å tydeliggjøre Ombudets selvstendige og uavhengige rolle.

2.3 Likestillingscenterets alternative forslag

Likestillings- og diskrimineringsombudet har som formål å arbeide for reell likestilling på alle samfunnsområder.

Mandatet skal fortolkes i samsvar med den utfyllende beskrivelsen av ombudets oppgaver i forarbeidene jf. Ot. prp. nr. 34 (2004-2005) Om lov om Likestillings- og diskrimineringsombudet og Likestillings- og diskrimineringsnemnda (diskrimineringsombudsloven).

Ombudet skal arbeide for å fremme reell likestilling, jfr. diskrimineringsombudsloven § 3 første ledd.

Ombudet skal føre tilsyn med og medvirke til bestemmelsene nevnt i diskrimineringsombudsloven § 3 annet ledd.

Ombudet står fritt til å vurdere hvilke metoder, kommunikasjonsformer og samarbeidsformer som er mest hensiktsmessig for arbeidet.

2.4 Tydeliggjøring av målsettinger for arbeidet

Likestillingscenteret savner en tydeliggjøring av hva som legges i uttrykkene ”diskriminering” og ”likestilling” som vil være svært sentrale begreper for Ombudet. Likestillingscenteret foreslår at hvert enkelt av likestillings- og diskrimineringsområdene som det nye organet skal forvalte bør ha overordnede målsettinger nedfelt i mandatet. Regjeringen har til formål å styrke kjønnslikestillingen ved å innplassere arbeidet som Likestillingscenteret og Likestillingsombudet gjør i dag i et felles organ som kan gi arbeidet større tyngde. Det bør derfor sikres at dette skjer ved tydelige målsettinger. Vi legger her frem noen forslag til mål for kjønnslikestillingen.

a) I den nye svenske offentlige utredningen *Makt att forma samhället och sitt eget liv – jämställdhetspolitiken mot nya mål* (SOU 2005:66, 27-28) foreslås det følgende overordnede mål for likestilling mellom kvinner og menn:

”Kvinnor og män skall ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.” Det overgripende målet forutsetter at en skal ha samme rettigheter, muligheter og plikter på alle livets områder. Makt sees på som en demokratisk forutsetning, men også som et demokratisk innhold. I den svenske utredningen lanseres fire delmål:

1. Kvinner og menn skal ha samme rett og mulighet til å utøve et aktivt medborgerskap og til å utforme vilkårene for å fatte beslutninger.
2. Kvinner og menn skal ha samme mulighet til lønnet arbeid som gir økonomisk selvstendighet livet ut.
3. Kvinner og menn skal ha samme mulighet til å gi og få omsorg uten å underordnes. Det ulønnete arbeidet hjemme skal deles likt.

4. Kvinner og menn skal ha samme mulighet til kroppslig integritet. Menns vold mot kvinner skal opphøre.

b) Likestillingssenterets vedtekter gir også innhold til hva kjønnslikestilling er: *"Kvinner og menn skal ha de samme rettigheter, plikter og muligheter på alle samfunnsområder. Likestilling handler om rettferdighet. Det innebærer blant annet lik fordeling av innflytelse, rett til å påvirke, deling av ansvar og byrder, belønning av innsats, rett til å føle seg trygg i forhold til overgrep og respekt for menneskeverd for både kvinner og menn."*

Mandatet til Likestillings- og diskrimineringsombudet bør ha målformuleringer som sikrer legitimitet til dets arbeid. De ulike sidene i arbeidet med kjønnslikestilling henger ofte nøye sammen. Hvordan menn og kvinner organiserer sine liv har for eksempel betydning for deres deltakelse i arbeidslivet og motsatt. Pornografiseringen av samfunnet henger sammen den grove volden kvinner utsettes for. Regjeringen bør vurdere å inkorporere mål tilsvarende de svenske målene for kjønnslikestilling i mandatet til det nye organet. De dekker etter vårt syn virkeområdene innenfor kjønnslikestilling på en tilfredstillende måte.

3 Om pådriverfunksjonen

3.1 Regjeringens forslag

a) Pådriverfunksjon

Ombudet skal være en pådriver for likestilling og mot diskriminering, ha et kritisk blikk på offentlig, privat og frivillig sektor, og være premissleverandør for utformingen av den offentlige politikken på området.

3.2 Likestillingssenterets kommentarer

Som nevnt mener Likestillingssenteret at formuleringen "på alle samfunnsområder" bedre sikrer Ombudet legitimitet. Dette kan gjerne understrekes ved å gjenta formuleringen under bokstav a) Pådriverfunksjonen.

Likestillingssenteret har en formulering i sitt mandat i dag: *"... følge utviklingen i samfunnet med sikte på å avdekke og påpeke forhold som motvirker likestilling"*. Denne toleddede funksjonen (avdekke og påpeke) fremmer aktivitet og foreslås som en alternativ formulering til *"...ha et kritisk blikk..."* som uttrykker en noe mer passiv rolle.

Likestillingssenteret er også kritisk til den foreslåtte formuleringen: *"... være premissleverandør for utformingen av den offentlige politikken på området"*. Denne formuleringen kan åpne for at Ombudet kan dras med i politikkproduksjonen på vegne av myndigheter (eks. storting, regjering), eks. ved utredninger av likestillingspolitiske virkninger i en sak. Det er viktig å ivareta Ombudets selvstendige og uavhengige rolle, særlig i forhold til departementet. Ombudet kan uttale seg i flere sammenhenger i beslutningsprosesser, men dette må aldri skje på vegne av myndighetene. I spørsmål om politikkutforming skal Ombudet som en selvstendig og uavhengig observatør kunne fremme kritikk på politikkutformingen. Likestillingssenteret mener derfor at den foreslåtte formuleringen fra regjeringen er uheldig, og foreslår alternative forslag i ledd 2 og 3 under.

3.3 Likestillingssenterets alternative forslag

a) Pådriverfunksjon

Ombudet skal være en pådriver for likestilling og mot diskriminering på alle samfunnsområder, og følge utviklingen i samfunnet med sikte på å avdekke og påpeke forhold som motvirker likestilling.

Ombudet skal delta i og være en premissleverandør for den offentlige debatten.

Ombudet skal ha et kritisk blikk på politikkutforming.

4 Om holdnings- og adferdspåvirkning

4.1 Regjeringens forslag

b) Holdnings- og adferdspåvirkning

Ombudet skal bidra til bevisstgjøring om likestilling og likebehandling og være en pådriver for endring i holdninger og atferd. Ombudet skal drive opplysningsvirksomhet om status og utfordringer rettet mot allmennheten.

4.2 Likestillingssenterets kommentarer

Likestillingssenteret er i innhold i hovedsak enig med regjeringen i intensjonene bak dette punktet. Det er et mål at Ombudet skal bidra til å fremme kjønnslikestilling og arbeide mot diskriminering, og slik sett bidra til reelle endringer i menneskers liv. Likestillingssenteret er imidlertid kritisk til bruken av det terapeutisk orienterte ordet "adferd" og mener ordet bør utgå både i overskriften og i teksten.

For å fremme kjønnslikestilling mener Likestillingssenteret at det kan være nødvendig å bruke virkemidler som særbehandler det ene kjønn (jfr. likestillingsloven § 3a).

Likestillingssenteret anser også at slik virkemiddelbruk kan være relevant også med hensyn til etniske minoriteter og for andre underrepresenterte grupper. Bruk av uttrykket "likebehandling" slik det brukes i denne sammenhengen kan tolkes dit hen at den vil kunne begrense Ombudet virkemiddelbruk, og bør derfor utelates i forskriftene.

4.3 Likestillingssenterets alternative forslag

b) Holdningspåvirkning

Ombudet skal bidra til bevisstgjøring om likestilling, og være en pådriver for holdningsendringer i samfunnet som helhet. Ombudet skal drive opplysningsvirksomhet om status og utfordringer rettet mot allmennheten.

5 Om støtte og veiledning

5.1 Regjeringens forslag

c) Støtte og veiledning

Ombudet skal gi støtte og veiledning til de som arbeider for å fremme likestilling og motarbeide diskriminering, både i offentlig, privat og frivillig sektor, på nasjonalt, regionalt og lokalt plan.

5.2 Likestillingssenterets kommentarer

Uttrykkene ”støtte”, ”veiledning”, ”informasjon” og ”samarbeid” brukes ofte om hverandre samtidig som de er uttrykk for mye av det samme. På dette punktet foreslår vi at innholdet skal være uttømmende der også informasjon og samarbeid blir tatt inn, derav det alternative forslaget til overskrift.

Regjeringens forslag kan tolkes dit hen at støtte- og veiledningstilbud vil være pliktmessig. Dette kan bli et problem for Ombudet for eksempel når det gjelder organisasjoner som man av ulike grunner er svært uenige med eller som bruker virkemidler som Ombudet ikke kan akseptere. Derfor den alternative formuleringen: ”Der det er hensiktsmessig...”

Likestillingssenteret foreslår den alternative formuleringen ”i arbeidet med å fremme likestilling” framfor ”til de som arbeider for å fremme likestilling...”. Likestillingssenterets alternative forslag åpner opp for samarbeid og for å gi støtte og veiledning også til personer og organisasjoner som ikke har som uttalt mål å arbeide for likestilling, men som likevel er opptatt av temaet, for eksempel personer som ønsker å innhente kunnskap om likestilling.

Norge er forpliktet til å arbeide for kjønnslikestilling og kvinners rettigheter både nasjonalt og internasjonalt. Kvinners rettigheter er en del av menneskerettighetene som trenger særskilt fokus. Rettslige forpliktelser internasjonalt er sentralt i arbeidet med for likestilling og mot diskriminering. Særlig FNs kvinnekonvensjon (CEDAW) og EU-relaterte direktiver er viktig for det nasjonale arbeidet på feltet. Mye av aktiviteten i Likestillingssenteret i dag er overnasjonalt, og framover i minst like stor grad forventes å være av internasjonal karakter (noe som forsterkes gjennom arbeidet med etnisitet).

Arbeidet med likestilling globalt er også nært forbundet med arbeidet for likestilling på nasjonalt plan. Mange kjønnslikestillingsspørsmål av internasjonal karakter, for eksempel handel med kvinner og barn, må løses i samarbeid med andre land og internasjonale organisasjoner.

Likestillingssenteret mener det er en selvfølge å se arbeidet for likestilling i et internasjonalt perspektiv, og at det nye Ombudet har et ansvar for å bistå til likestillingsarbeid i andre land og internasjonale fora. Det internasjonale aspektet bør komme tydelig fram i Ombudets mandat.

5.3 Likestillingssenterets alternative forslag

c) Støtte, veiledning, informasjon, samarbeid

Der det er hensiktsmessig skal Ombudet tilby støtte, veiledning og informasjon i arbeidet for å fremme likestilling og motarbeide diskriminering både internasjonalt og nasjonalt sentralt, regionalt og lokalt.

6. Om veiledningstjeneste om etnisk mangfold i arbeidslivet

6.1 Regjeringens forslag

d) Veiledningstjeneste om etnisk mangfold i arbeidslivet

Ombudet skal gi råd og veiledning om etnisk mangfold i arbeidslivet til arbeidsgivere i offentlig og privat sektor. Tjenesten skal være gratis og tilpasses den enkelte arbeidsgiver. I

tillegg skal ombudet bidra til å spre gode eksempler og bidra til kunnskap om metoder for å håndtere etnisk mangfold i arbeidslivet.

6.2 Likestillingscenterets kommentarer

Likestillingscenteret forstår det slik at utformingen av bokstav d) har bakgrunn i at aktivitets- og redegjørelsesplikten kun gjelder innen kjønnslikestillingsområdet (som er hjemlet i likestillingsloven) og ikke på etnisitetsområdet. Ombudet skal ivareta mangfold og likestilling på en bred front. Likestillingscenteret mener det ikke bør skilles mellom de ulike diskrimineringsgrunnlagene. Flere ulike grupper har vansker med å få innpass i arbeidslivet. For å sikre mangfold i arbeidslivet må arbeidet med integrering og deltakelse for flere grupper sees i sammenheng. Veiledningsfunksjonen bør derfor favne bredt og kjønnslikestilling bør være omfattet av veiledningsplikten.

Likestillingscenteret har tidligere problematisert det rolledilemma som kan oppstå ved å både gi veiledning og være kontrollør av aktivitets- og redegjørelsesplikten. I dag kontrollerer Likestillingsombudet virksomhetenes redegjørelser på likestilling. Likestillingsombudet har også fulgt opp arbeidsgiveres og offentlige myndigheters plikt til å fremme likestilling. Det innebærer veiledning og rådgivning til arbeidsgivere i hvordan de kan fremme likestilling på arbeidsplassen.

Likestillingscenteret har også brukt mye ressurser på å gi råd og veilede om krav til en likestilt arbeidsplass. Spørsmålet er om det nye organet må redusere dette tilbudet for ikke å bli betraktet som inhabil, fordi det både skal veilede og kontrollere. Det bør derfor ytterligere kartlegges hva slags konsekvenser sammenslåingen av Likestillingscenteret og Likestillingsombudet har for arbeidet med å fremme kjønnslikestilling på arbeidsplassen. Likestillingscenteret mener dette viktige spørsmålet må avklares slik at pådriverarbeidet i forhold til arbeidsgivere ikke svekkes.

Det er mulig at dersom et nytt organ både skal ivareta pådriver- og kontrollørrollen tilfredsstillende overfor arbeidsgivere, må organiseringen av Ombudet ha klare skiller mellom lovhåndheving og pådriverarbeid. For eksempel kan en tenke seg å dele opp i en diskrimineringsavdeling, en likestillingsavdeling og en internasjonal avdeling. En kan også tenke seg at Klagenemnda får til oppgave å kontrollere/sanksjonere arbeidsgivere som ikke oppfølger kravene.

6.3 Likestillingscenterets alternative forslag

d) Veiledningstjeneste om likestilling og mangfold i arbeidslivet
Ombudet skal gi arbeidsgivere i offentlig og privat sektor gratis råd og veiledning om mangfold i arbeidslivet. Ombudet skal bidra til å spre gode eksempler og bidra til kunnskap om metoder for å fremme mangfold i arbeidslivet.

7 Om kompetansefunksjonen

7.1 Regjeringens forslag

e) Kompetansefunksjon

Ombudet skal ha oversikt over og formidle kunnskap og bidra til å utvikle kompetanse og dokumentasjon om likestilling, samt overvåke art og omfang av diskriminering.

7.2 Likestillingssenterets kommentarer

Det blir etter vårt syn for snevert å knytte kompetansefunksjonen kun til diskriminering. Det er behov for en alternativ formulering som også dekker manglende likestilling utover diskriminering.

For å sikre Ombudets troverdighet, må dets rolle baseres på kunnskap. Likestillingssenteret mener derfor at det må vektlegges og presiseres i forskriftene at Ombudet skal ha fokus på kunnskap. Første avsnitt i Likestillingssenterets alternative forslag er en understrekning av dette.

Igjen ønsker Likestillingssenteret å trekke fram det internasjonale aspektet. Ombudet vil kunne dra stor nytte av kunnskapsoverføring fra andre land og internasjonale fora. Gjensidig erfaringsutveksling er i denne sammenheng viktig.

De øvrige formuleringene i Likestillingssenterets alternative forslag er tydeliggjøring og presisering av regjeringens forslag til tekst. Det siste avsnittet er en presisering av Ombudets forumfunksjon der det skal tilrettelegges for kunnskapsutveksling.

Det må sikres tilstrekkelige ressurser til å utøve kunnskapsfunksjonen. I en vurdering av hvordan denne funksjonen skal ivaretas, må KILDENs (informasjons- og dokumentasjonssenter for kvinne- og kjønnsforskning) rolle avklares. Det må også avklares hvorvidt KILDEN blir samlokalisert med Ombudet.

Mandatet bør også sikre at Ombudet har en koordineringsfunksjon for det offentlige likestillingsarbeidet. Vår erfaring er at det er et stort behov for å utvikle lokalt tilpasset likestillingspolitikk, men med overordnede retningslinjer. Dette er en ressurskrevende oppgave. Med en eksplisitt koordineringsfunksjon, som betyr en del kartleggingsarbeid, vil det nye organet sikre bedre ressursutnyttelse, kompetanseoverføring, erfaringsutveksling, og utvikling av retningslinjer for likestillingsarbeidet på nasjonalt-, lokalt-, regionalt- og internasjonalt nivå.

7.3 Likestillingssenterets alternative forslag

e) Kompetansefunksjon

Ombudet skal være en kunnskapsbase med bred faglig kompetanse herunder kunnskap om internasjonalt arbeid på feltet.

Ombudet skal ha oversikt over og bidra til å utvikle kunnskap og dokumentasjon om likestilling og overvåke art og omfang av diskriminering.

Ombudet skal innhente, systematisere og formidle kunnskap og forskning på likestillings- og diskrimineringsområdet.

Ombudet skal ta initiativ til ny forskning på området.

Ombudet skal legge til rette for kontakt mellom forskere, organisasjoner og instanser som arbeider med forskning.

8 Om forumfunksjonen

8.1 Regjeringens forslag

f) Forumsfunksjon

Ombudet skal være et møtested og informasjonssentrum for et bredt publikum og tilrettelegge for samarbeid mellom aktører som arbeider mot diskriminering og for likestilling.

Ombudet skal i all sin virksomhet se de ulike diskrimineringsgrunnlagene i sammenheng, utvikle tverrfaglig kompetanse og evne til å håndtere multippel diskriminering og diskriminering i skjæringspunktet mellom kjønn og andre diskrimineringsgrunnlag. Videre kan ombudets arbeid gjennomføres i samarbeid med offentlige instanser, relevante interesseorganisasjoner og kompetansemiljøer på lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt nivå.

8.2 Likestillingscenterets kommentarer

Med tanke på å tilrettelegge for samarbeid samt å sikre offentlig debatt i likestillings- og diskriminerings spørsmål, vil det være viktig for Ombudet å ivareta en forumfunksjon. Likestillingscenteret slutter seg derfor til regjeringens forslag til formuleringer slik de står i første ledd.

Likestillingscenteret støtter også de signaler som gis for å se de ulike likestillingshensynene i sammenheng og at Ombudet skal utvikle metoder til å håndtere multippel diskriminering. Likestillingscenteret mener derimot at fokus på dette ikke bare skal knyttes til forumfunksjonen og foreslår dette som eget punkt, se Likestillingscenterets forslag bokstav e).

Likestillingscenteret mener at siste setning i regjeringens forslag bør utgå. Det er viktig å være åpen for samarbeid med ulike aktører, men regjeringen bør være forsiktig med å binde opp Ombudet med hvilke organisasjoner Ombudet skal samarbeide med. Punktet rundt samarbeid er ivaretatt i Likestillingscenterets alternative forslag i bokstav c).

8.3 Likestillingscenterets alternative forslag

f) Forumfunksjon

Ombudet skal være et møtested og informasjonssentrum for et bredt publikum og tilrettelegge for samarbeid mellom aktører som arbeider mot diskriminering og for likestilling.

9 Likestillingscenterets nye forslag til en bokstav g) i mandatet § 1

g) Avdekking og håndtering av multippel diskriminering og mangel på likestilling

Ombudet skal følge utviklingen i samfunnet med sikte på å avdekke og påpeke kompleksiteten i skjæringspunktet mellom ulike former for likestillings- og diskrimineringshensyn.

Ombudet skal utvikle tverrfaglig kompetanse og evne til å se arbeidet med likestilling på ulike områder i sammenheng og håndtere multippel diskriminering.

Likestillingscenterets begrunnelse for nytt punkt bokstav g)

Det har vært ulik faglig og metodisk tilnærming til områdene etnisitet og kjønnslikestilling. Det vil være behov for å se de strukturelle likhetene mellom ulike diskrimineringsformer i et

makt-avmakts- og et minoritet-majoritets-perspektiv. Likeså vil det være viktig å la seg inspirere av ulike metodiske tilnærminger både i å avdekke, påpeke og håndtere ulike og multiple diskrimineringsformer.

Likestillingssenteret mener det er viktig å vektlegge de potensielle synergieffektene som ligger i en tverrfaglig og helhetlig tilnærming, og ønsker at dette presiseres i forskriftene.

10 Om regjeringens forslag til kommentarer

10.1 Regjeringens forslag

Kommentar (i regjeringens forslag til mandat):

Mandatet skal fortolkes i samsvar med den utfyllende beskrivelsen av ombudets oppgaver i forarbeidene jf. Ot. prp. nr. 34 (2004-2005) Om lov om Likestillings- og diskrimineringsombudet og Likestillings- og diskrimineringsnemnda (diskrimineringsombudsloven).

Ombudet står fritt til å vurdere hvilke metoder, kommunikasjonsformer og samarbeidsformer som er mest hensiktsmessige for et effektivt pådriverarbeid.

Det forutsettes at ombudet legger til rette for en kontinuerlig og systematisk dialog med relevante interesseorganisasjoner og brukergrupper, med sikte på å styrke ombudets kunnskap om aktuelle problemstillinger og tendenser og gi et supplerende grunnlag for ombudets prioriteringer. Departementet har i Ot. prp. nr. 34 (2004-2005) forutsatt at dette skjer innen strukturerte og forutsigbare rammer i form av et brukerutvalg.

Aktivitetsplikten i likestillingsloven pålegger offentlige myndigheter å arbeide aktivt, systematisk og målrettet for å fremme likestilling på alle samfunnsområder. Diskrimineringsloven har ikke en tilsvarende bestemmelse, derav spesifiseringen og avgrensningen i forhold til etnisk mangfold i arbeidslivet.

Ombudets kompetanse- og pådriverfunksjon skal utvikles og avgrenses i forhold til andre relevante aktører, herunder KILDEN, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI), Dokumentasjonssenteret for funksjonshemmede, Utlendingsdirektoratet, Aetat, Arbeidstilsynet, Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene (KIM) mv.

10.2 Likestillingssenterets kommentarer til kommentarene (i Regjeringens forslag til mandat):

For å understreke og tydeliggjøre mandatet, ser Likestillingssenteret det mest hensiktsmessig å bake inn nødvendige formuleringer under bokstavpunktene framfor underpunkt-kommentarer. For Likestillingssenteret er det uklart hvilken tyngde og rettslig status kommentarer vil få. Likestillingssenteret har derfor foreslått at regjeringens forslag i 1. avsnitt i kommentaren bakes inn i §1 ettersom dette er uttrykk for de rammer mandatet bygger på.

Likestillingssenteret foreslår likeså at regjeringens forslag i 2. avsnitt i kommentaren også inkorporeres i § 1 ettersom selvstendigheten og uavhengigheten er et grunnleggende premiss for Ombudets rolle.

Til avsnitt 3 i kommentaren: En presisering og krav om kontinuerlig og systematisk dialog med relevante interesseorganisasjoner og brukergrupper, og et brukerutvalg blir ivaretatt i Ot.prop. nr. 34 (2004-2005). Hvis det ønskes en tydeliggjøring av dette, bør dette tas inn i § 1, alt. punkt c) Støtte, veiledning, informasjon, samarbeid.

Til avsnitt 4 i kommentaren: Aktivitets- og redegjørelsesplikten er hjemlet i likestillingsloven. Likestillingssenteret mener det ikke er behov for å uttrykke denne plikten spesielt i mandatet.

Til avsnitt 5 i kommentaren: Som uttrykt over bør ikke et selvstendig og uavhengig organ bør ikke bindes opp til hvilke organisasjoner Ombudet skal samhandle med. Det bør derfor heller ikke uttrykkes i mandatet hvilke organisasjoner Ombudet skal avgrense seg mot ut i fra en forståelse av ulike organisasjoners rolle og funksjoner. Ombudet må selv få ansvar for en slik avgrensing uten at dette tydeliggjøres i mandatet. Likestillingssenteret foreslår derfor at dette avsnittet går ut i sin helhet.

11. Kommentarer til andre deler av mandatet, § 8

Forslag til tekst i § 8 er nesten identisk med § 6 Fullmakter i Likestillingssenterets vedtekter i dag. Likestillingssenteret er et statlig forvaltningsorgan med særskilte fullmakter. Vi støtter at det nye Ombudet får tilsvarende fullmakter og at det er unntatt bruttoprinsippet for budsjettering. Dette gir god fleksibilitet og oversikt innenfor regnskap og økonomi. Dette er særlig viktig i forbindelse med eksternt finansierte prosjekter som går over to eller flere regnskapsår.

Likestillingssenteret har i dag følgende inntekter: kronikker, foredrag, prosjekter (eks. finansiert av EU-kommisjonen og departementene). Vi har tidligere overfor departementet stilt spørsmål om hva slags inntekter det nye organet skal ha. Også dette spørsmålene må avklares og tydeligere presiseres.

Med hilsen

Per Kristian Dotterud
fungerende direktør